

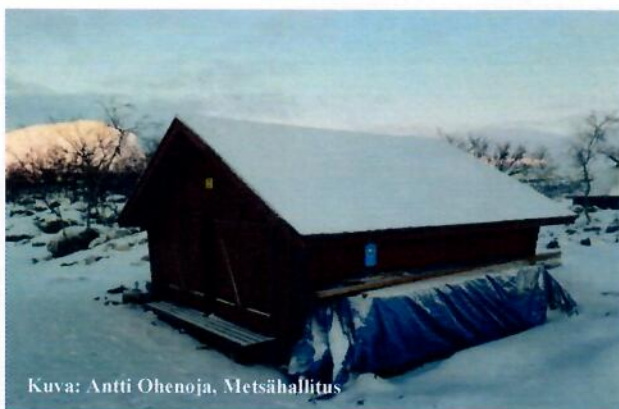
Palon tutkinta, vakuutuskorvausten käsittely ja uusien rakenteiden hankinta sekä rakentaminen tulisivat ottamaan aikansa ja hankkeen takaraja, 31.12.2019, tuli pian vastaan. Kilpisjärven ladut ry päätyi hakemaan hankkeelle vuoden mittaista jatkoaikaa, joka myönnettiin ELY-keskuksen päätöksessä 8.1.2020. Kesäkuussa 2020 vakuutusyhtiö Pohjola teki päätöksen palossa tuhoutuneiden rakenteiden korvauksista. Vakuutuskorvauksilla Kilpisjärven ladut ry hankki tuhoutuneiden rakennusten materiaalit sekä pystytyksen ostopalveluna. Poliisin suosituksesta kohteelle hankittiin myös videovalvonta.

Yrityspalvelutuvan kehikko oli pystytetty juuri ennen paloa. Tuvan remontoimien lopputoimenpiteet, keskeneräisenä tuhoutuneen käymälän viimeistelytyöt sekä rakenteiden maisemointi- ja siivoustyöt jäivät hankkeen osana tehtäviksi. Hankkeeseen sisältyneiden toimenpiteiden loppuunsaattamiseksi Kilpisjärven ladut ry hankki tarjouskilpailun perusteella 296 tuntia rakentamispalveluita Tmi Juha Tornensikelta. Materiaalin kuljetusta ja rakentamista tehtiin palon jälkeen talkootyönä 41 henkilötyötunnin ja 11 konetyötunnin edestä. Hankkeessa suunnitellut toimet saatiin kokonaisuudessaan valmiiksi 31.10.2020.

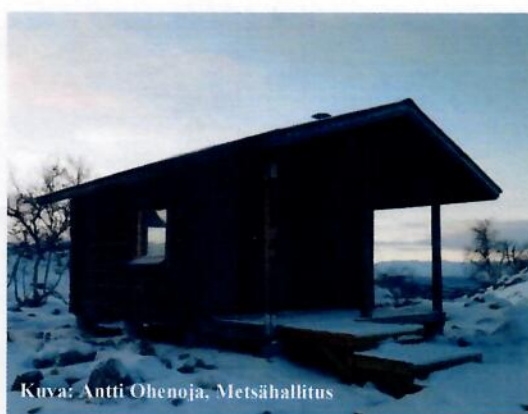

Kuva: Antti Ohenoja, Metsähallitus

Tsahkaljärven rakenteet jälleenrakennettuna 24.11.2020

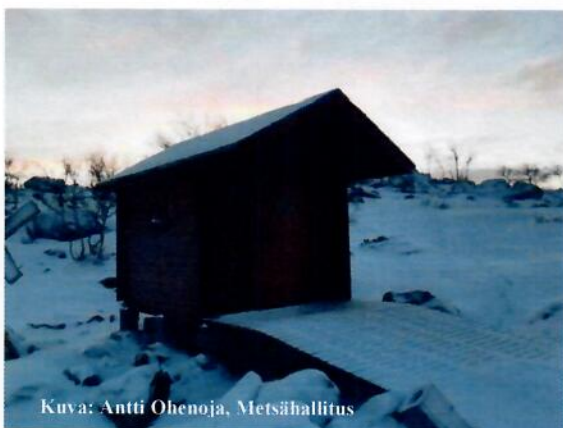

Kuva: Antti Ohenoja, Metsähallitus

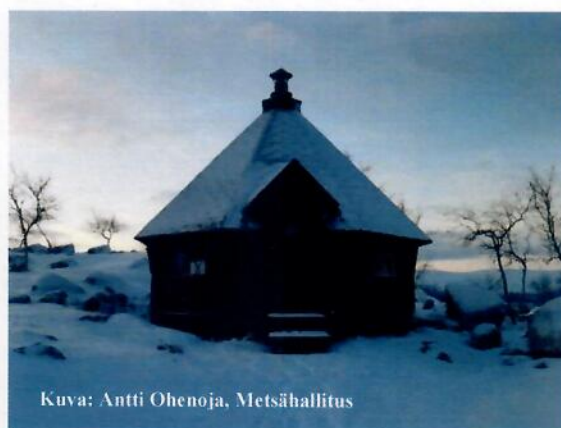

Kuva: Antti Ohenoja, Metsähallitus

Tsahkaljärven liiteri ja yritystupa 24.11.2020.

Kuva: Antti Ohenoja, Metsähallitus

Kuva: Antti Ohenoja, Metsähallitus

Tsahkaljärven esteetön käymälä ja yrityskota 4.11.20

Aikataulu

Rahoituspäätöksessä asetettu aikataulu hankkeelle oli 29.9.2016–31.1.2019. Hanketta kuitenkin jatkettiin palovahingon vuoksi 31.12.2020 saakka.

Hankkeen toteutusaikataulu ja toteutuminen:

✓ = Valmis

2017

- ✓ Metsähallitus toteuttaa hankealueella tarkentavia luonto ja kulttuuriperintöselvityksiä
- ✓ Metsähallitus ja kunta tekevät tarvittavat käyttöoikeussopimukset
- ✓ Metsähallitus ja Kilpisjärven Ladut Ry tekevät tarvittavat käyttöoikeussopimukset
- ✓ Metsähallitus hakee Enontekiön kunnalta rakennusluvat alueen rakenteisiin.

Kuva: Antti Ohenoja, Metsähallitus

Tsahkaljärven yritystupa valmis, kuva 24.11.2020

2017–2018

- ✓ Polku-urien kunnostuksen kilpailutus
- ✓ Polku-urien pohjaus ja sorastaminen
- ✓ Rakenteiden hankinnat
- ✓ Rakenteiden kuljetus maastoon
- ✓ Rakenteiden pystyttäminen maastoon

2019

- ✓ Korrijärven tuvan siirtäminen palvelumajaksi Tsahkaljärvelle
- ✓ Sorastetun polun maisemointi

2020

- ✓ Korrijärven tuvan pystyttäminen ja viimeistely palvelumajaksi Tsahkaljärvelle
- ✓ Palaneiden rakenteiden uudelleenhankeinta, materiaalikuljetus ja pystytys
- ✓ Alueen siistiminen ja rakenteiden ympäristön maisemointi
- ✓ Hankkeen loppuraportointi ja päättäminen

Toteutusorganisaatio

Hankkeen toteutuksesta vastasi Kilpisjärven yrittäjistä sekä kannattajajäsenistä koostuva Kilpisjärven ladut ry. Yhdistys on toiminut Kilpisjärven lähialueen talvireitistöjen ylläpitäjänä jo yli 20 vuotta. Yhdistyksen perusajatuksena on matkailua tukevien retkeily- ja hiihtomahdollisuuksien kehittäminen ja lisääminen Kilpisjärven alueella.

Hankkeen vastuuhenkilöinä Kilpisjärven ladut ry:ssä toimivat hankkeen projektipäälliköksi valittu Petri Pettissalo, joka vastasi hankkeen loppuun saattamisesta, yhdessä yhdistyksen puheenjohtajan kanssa. Syystalvella 2018 Kilpisjärven ladut ry valitsi uudeksi puheenjohtajakseen Elina Huttonin, joka otti tehtävän hoitaakseen edelliseltä puheenjohtajalta, Esa Aidantaustalta. Huttonin irtisanouduttua tehtävästä, kesällä 2020, siirtyi yhdistyksen puheenjohtajuus Sauli Vanhapihalle. Metsähallituksen luontopalvelut on avustanut Kilpisjärven ladut ry:tä hankkeen toteutuksessa.

Hankkeen ohjausryhmä koostui alueen maanhaltijoiden, Metsähallituksen ja Enontekiön kunnan, edustajien lisäksi rahoittajan edustajasta sekä Kilpisjärven Ladut ry:n edustajista. Ohjausryhmään kuuluvat henkilöt:

Esa Aidantausta	Kilpisjärven Ladut Ry	(Jatkaa hankkeen ohjausryhmässä)
Petri Pettissalo	Kilpisjärven Ladut Ry	
Kimmo Lämsä	Enontekiön kunta	
Pekka Sulkava	Metsähallitus	
Antti Ohenoja	Metsähallitus	
Nina-Maria Möykkynen	Leader Tunturi-Lappi	(Varalla Jaana Hangasvaara)

Rahoitus

Rahoituspäätöksen mukaisesti hankkeen kokonaiskustannukset ovat 138 229 €. Kustannuksiin myönnettiin avustusta 89 848,85 € (65 %). Hanke koostuu investoinneista, joiden tositteellisten kustannusten arvonlisäverottoman arvon laskettiin olevan yhteensä 113 629 €. Hankkeessa mukana olevat yrittäjät sitoutuivat hankkeeseen yhteensä 24 400 € omarahoitusosuudella. Lisäksi yrittäjät sitoutuivat tekemään hankkeelle 95 tuntia konetyötuntia sekä 1355 henkilötyötuntia vastikkeetonta työtä. Tämän talkootyön laskennallinen arvo omarahoituksena oli suunnitelman mukaan yhteensä 24 600 €. Vastikkeetonta työtä toteutui yhteensä 24 390 € edestä. Yksityisen rahoituksen kokonaismäärä on 48 790 €, joka ylittää vaa-dittavaa 35 % omarahoitusosuuden hankkeen kokonaiskustannuksista.

Hankkeen hyväksytty rahoitussuunnitelma

Hankkeen hyväksytty rahoitus on yhteensä 138 229,00 euroa alla esitetyn rahoitussuunnitelman mukaisesti.

Rahoituslaji	Haettu euroa	Hyväksytty euroa
Haettava tuki / avustus	89 848,85	
EU-osuus		
Valtio		37 736,51
Kuntaraha toimintaryhmältä		34 142,57
Julkinen tuki yhteensä	89 848,85	89 848,85
Yksityinen, rahallinen osuus	23 780,15	23 780,15
Yksityinen, vastikkeeton työ	24 600,00	24 600,00
Yksityinen rahoitus	48 380,15	48 380,15
Rahoitus yhteensä	138 229,00	138 229,00
Kokonaisrahoitus	138 229,00	138 229,00
	Haettu yht. : 138 229,00	Hyväksytty yht. : 138 229,00

Hankkeen ensimmäinen vaihe, jossa toteutettiin kulku-urien koneellista parantamista, oli kustannuksiltaan suurin. Kilpisjärven Ladut ry haki lokakuun 2017 alussa tukiennakkoa, jota myönnettiin 17 969,76 €, eli 20 % tuen kokonaismäärästä. Lisäksi Kilpisjärven Ladut Ry yritti neuvotella Osuuspankin kanssa lyhytaikaisen lainan myöntämisestä urakan ja hanketuen maksujen väliselle ajalle. Hankkeen myönteisestä rahoituspäätöksestä sekä hankkeeseen osallistuneiden yrittäjien takauksista huolimatta

Osuuspankin päätös lainahakemukselle oli kielteinen. Lokakuun lopussa Enontekiön kunta päätti myöntää 53 000 € lyhytaikaisen lainan, jonka avulla Tsahkaljärven polkujen kunnostusurakka saatiin maksetuksi.

Hankkeen kustannukset, omarahoitus ja talkootyö

Yrityskohtaisen osallistumismaksut laskutettiin arvonlisäverollisena. Hankkeen omarahoituksesta oli toteutunut 31.10.2017 mennessä 23 400 €. Yksi hankkeeseen osallistuneista toimijoista maksoi osallistumismaksunsa hankkeen toisella jaksolla, jonka ansiosta hankkeen rahallinen omarahoitusosuus oli 31.1.2019 yhteensä 24 400 €, eli 619,85 € yli budjetoidun. Ensimmäisen jakson, 29.9.2016-31.10.2017, tositteelliset kulut olivat 70 805,26 €, koostuivat pankin palvelumaksuista sekä kulku-urien koneurakoinnista. Lisäksi hankkeen kuluiksi lasketaan vastikkeettoman työn arvo, 3 720 €, jolloin hankkeen tukikelpoiset kustannukset ensimmäisen vaiheen jälkeen olivat yhteensä 74 525,26 € (alv 0 %).

Leader Tunturi-Lappi maksoi maaliskuussa 2018 hankkeen ensimmäisen jakson avustusosuuden 9 621,33 €, josta palautettiin liikamaksuna 2 886,69 €. Maaseuturahasto maksoi niin ikään 26 938,55 euron avustusosuutensa huhtikuussa. Ensimmäisessä maksuspäätöksessä hylättiin pankin palvelumaksuja 8,26 €, koska niitä ei oltu viety hankkeen kirjanpitoon. Lisäksi hylättiin hankkeen rahoituspäätöksen vastaisena hallinnollista talkootyötä 510 € arvosta. Maksetun julkisen tuen määrä ennen hankkeen toisen jakson alkua oli siis ennakkomaksuineen yhteensä 51 642,95 €. Jakson aikana Kilpisjärven Ladut Ry lyhensi Enontekiön kunnalta hankkimaansa lainaa 20 000 eurolla.

Hankkeen toisen jakson tukikelpoiset tositteelliset kulut ajalta 1.11.2017-31.1.2019 olivat yhteensä 13 778,59 €. Kulut koostuivat talkoovakuutuksesta, pankin palvelumaksuista sekä rakennusmateriaaleista. Kuluihin lisättiin edelliseltä jaksolta kirjanpitoon merkitsemättä jäänyt ja sen vuoksi maksuspäätöksessä hylätty pankin palvelumaksu, 8,26 €. Kilpisjärven Ladut avasi tilin paikalliseen Kilpishalliin pienrakennustarvikkeiden, kuten naulojen, ruuvien, kannakelevyjen yms. hankintaa varten, koska näiden materiaalien tilaaminen lähimmästä rautakaupasta, Muoniosta, ei olisi rahtikustannuksista johtuen ollut järkevää. Toisen jakson tukikelpoiset kulut, vastikkeeton työ mukaan lukien, raportoitiin olevan yhteensä 25 876,09 €. Loppumaksatuksen yhteydessä havaittiin vastikkeettoman työn arvon olevan toisessa maksuspäätöksessä suuremman kuin mitä toisessa väliraportissa esitettiin. Vastikkeettoman työn määrä korjattiin loppuraporttiin (ks. taulukko vastikkeettomasta työstä s 15) maksuspäätöksen mukaiseksi. Toisen jakson kokonaiskulut olivat siis 26 236,09 €.

Ely-keskus hyväksyi toisen jakson tukikelpoisiksi kustannuksiksi 21 115,80 €. Tuesta hylättiin 53,32 € edestä kuluja (kirves ja sinkkiämpäri), jotka eivät sisällyneet hankesuunnitelmaan. Ylimääräistä vastikkeetonta, tukikelpoista ja viimeisessä maksatuksessa hyödynnettävää vastikkeetonta työtä hyväksyttiin 7 390,53 € edestä, joka vastasi 35 % omarahoitusta jakson hyväksytyistä kustannuksista. Ruokavirasto maksoi valtion osuutena tukea toiselta jaksolta 8149,50 € ja Leader Tunturi-Lappi 2037,37 €. Yhteensä maksetun tuen määrä toiselta jaksolta oli siis 10 186,87 €. Loppu tukiennakko, 3538,40 €, kuitattiin maksetusta tuesta.

Hankkeen kolmannen ja viimeisen jakson tukikelpoisista kuluista vähennettiin Kannalan, Timapuun ja Kelu-urakoinnin laskut sekä Tmi Tornensiksen töistä 28 h (840 €) työtä, jotka liittyivät jo kertaalleen korvattujen ja tuhopoltossa tuhoutuneiden rakennusten vakuutuksella toteutettuihin jälle rakentamisiin. Tunturikone Ay:n jaksolla kaksi toteutuneen rakentamistyön lasku kirjautui hankkeen viimeiselle maksatusjaksolle. Tositteelliset kulut ajalta 1.2.2019-31.12.2020 olivat yhteensä 26 150,92 €. Kulut koostuivat Korrijärven tuvan ja käymälän viimeistelyn materiaalihankinnoista sekä rakentamisen ostopalveluhankinnoista. Hankkeen kulut selviävät liitteessä 1 olevasta pääkirjasta sekä liitteinä 2-3 olevasta tilioitteesta. Kolmannen jakson tukikelpoiset kulut, vastikkeeton työ mukaan lukien, olivat yhteensä 35 173,42 €, hyväksytty hyödyntämätön ja edellisessä maksuspäätöksessä hyväksytty työn osuus huomioiden 40 240,39 €.

Toteutuneet tositteelliset tulot ja menot ajalla 29.9.2016–31.12.2020.

TULOT			MENOT		
	€ (Alv. 0 %)	% kok.		€ (Alv. 0 %)	% kok.
Jakso 1. 29.9.2016-31.10.2017			Jakso 1. 29.9.2016-31.10.2017		
Toteutunut omarahoitus	23 400,00	98 %	Polkujen kunnostusurakka	70 797,00	62 %
Maksettu tukiennakko	17 969,76	20 %			
Yhteensä	41 369,76	36 %	Yhteensä	70 797,00	62 %
Laina, Enontekiön kunta					
Yhteensä	53 000,00	100 %			
Jakso 2. 1.11.2017-31.1.2019			Jakso 2. 1.11.2017-31.1.2019		
Toteutunut omarahoitus	1 000,00	4 %	Materiaalihankinnat	13 522,41	12 %
Maksettu tuki	33 673,19	37 %	Pankin palvelumaksut	33,66	
			Vakuutusmaksut	169,20	
Yhteensä	34 673,19	31 %	Yhteensä	13 725,27	12 %
Lainat, Enontekiön kunta			Lainojen lyhennys		
Yhteensä	33 000,00	62 %	Yhteensä	20 000,00	38 %
Jakso 3. 1.2.2019-31.12.2020			Jakso 3. 1.2.2019-31.12.2020		
Maksettu tuki	10 186,87	11 %	Materiaali, aineet ja tarv.	6 209,77	
			Pankin palvelumaksut	26,81	
			Vakuutusmaksut	93,24	
			Ostopalvelut	18 821,10	
			Hankkeen kirjanpitokulut	1 000,00	
Yhteensä	10 186,87	9 %	Yhteensä	26 150,92	23 %
Lainat			Lainojen lyhennys		
Yhteensä	33 000 €	62 %	Yhteensä	0	
Hanke yhteensä 29.9.2016-31.12.2020			Hanke yhteensä 29.9.2016-31.12.2020		
Toteutunut omarahoitus	24 400,00	103 %	Materiaalit, aineet, tarv.	19 785,50	
Maksetun tuen määrä	61 829,82	69 %	Ostopalvelut	89 618,10	
			Kirjanpito	1 000,00	
			Pankin palvelumaksut	60,47	
			Vakuutusmaksut	262,44	
Yhteensä	86 229,82 €	76 %	Yhteensä	110 673,19 €	97 %
Lainat, Enontekiön kunta			Lainojen lyhennys		
Yhteensä	33 000,00 €	62 %	Yhteensä	20 000,00 €	38 %

Hankkeen ensimmäisellä jaksolla, 29.9.2016-31.10.2017, tehtiin vastikkeetonta työtä yhteensä 3 210 € arvosta (huomiotu maksupäätöksessä hylätty hallinnollisen työn osuus). Vastikkeeton työ koostui kunnostettavien polku-urien raivauksista ja maisemoinnista sekä hanketta koskevien opasteiden pystytyksistä. Vastikkeetonta konetyötä tehtiin polkujen kunnostusurakan yhteydessä (soran lastaus ja maan siirto traktorilla). Mönkijäkalustoa oli käytössä polun raivauksen yhteydessä. Jakson 29.9.2016-31.10.2017 maksatuspäätöksessä hylättiin tukipäätöksen vastaisina hallinnollisen työn osuus vastikkeetomasta työstä, jonka arvo oli yhteensä 510 €.

Vastikkeettoman työn määrä lisääntyi jaksolla 1.11.2017-31.1.2019, kun Tsahkaljärvelle pystytettävien rakenteiden rakentaminen pääsi vauhtiin. Vastikkeettomia henkilötyötunteja kertyi avolaavun, liiterin ja kodan rakennustöistä. Konetyötä kertyi yli kaksi ja puoli kertaa arvioitua enemmän. Rakennusmateriaalit oli tarkoitus kuljettaa maastoon moottorikelkkakuljetuksena huhti-toukokuun aikana. Osa

materiaalitoimituksista kuitenkin viivästyi, jonka vuoksi niitä ei saatu kuljetettua maastoon lumipeitteen aikaan. Kuljetuksia jouduttiin siis toteuttamaan kesällä traktori- ja mönkijäkalustolla, joka oli suunniteltua hitaampaa ja lisäsi konetyötuntien määrää. Konetöiden määrää kasvatti myös se, että maaperän vetisyyden vuoksi käymälän sijoituspaikkaa jouduttiin muuttamaan. Käymälän pohjien teko, maisemointi ja maa-ainesten kuljetus Tsahkaljärvelle kahteen kertaan lisäsi konetyötuntien määrää. Hankkeen toisella jaksolla kertyneiden talkootöiden arvoksi ilmoitettiin toisen maksatuksen yhteydessä 12 097,50 €. Maksupäätöksessä vastikkeetonta työtä oli kuitenkin huomioitu 12 457,50 €, joista 7 390,53 € hyväksyttiin toisen maksatuksen kuluiksi ja 5 066,97 € jää hyödynnettäväksi loppumaksatuksen yhteydessä.

Vastikkeettoman työn arvo viimeisellä jaksolla, 1.2.2019-31.12.2020, oli yhteensä 9 022,50 €. Konetyö koostui lähinnä Korrijärven tuvan purkamisesta, materiaalikuljetuksista, alueen siistimisestä sekä työmaalla kulkemisesta, joissa käytettiin apuna lähinnä traktoria ja mönkijöitä. Hankkeeseen osallistuneiden yrittäjien ilmoitukset talkootyötunneista raportin liitteenä 4. Loppumaksatuksessa huomioitiin edellisessä maksuspäätöksessä ylimääräisiksi tukikelpoisiksi kuluiksi hyväksytyyn vastikkeettoman työn osuus, 5 066,97 €, joka hyödynnetään loppumaksatuksen yhteydessä, näin ollen hyödynnettävien vastikkeettomien tuntien arvo oli viimeisessä maksatuksessa 14 089,47 €.

Rahoituspäätöksen mukaisesti maksettua ennakkoa kuitataan jokaisesta maksuerästä vähintään 30 %, jonka vuoksi ensimmäisen maksatuserän yhteydessä maksetusta tuesta vähennettiin 14 431,37 €. Ennakosta kuntarahan osuus oli 20 %, loput EU/valtion tukea. Hankkeessa vaadittava 35 % omarahoitusosuus oli ensimmäisen maksatushakemuksen yhteydessä 25 902,45 €. Omarahoitusvaatimuksesta 3 210 € kertyy toteutuneesta talkootyöstä ja loput 22 692,45 € omarahoitusosuuden vähennyksenä tukisummasta. Ensimmäisessä maksatushakemuksessa maksetun tuen määrä oli näin ollen 33 673,19 €. Toisen jakson tuesta kuitataan loput maksetusta tukiennakosta, 3538,39 € (Valtio 2830,72 € ja Leader 707,68 €). Omarahoitusosuus (35 %) toisen jakson kulujen osalta on 7390,53 €, joka on toteutettu talkootyöllä. Hankkeen toiselta jaksolta maksettavan tuen määrä on siis 10 186,87 €.

Toteutuneet talkootyötunnit 29.9.2016–31.1.2019.

SITOUKUKSET		TOTEUTUNEET		TALKOOTYÖN ARVO
H		H		€
Jakso 1. 29.9.2016-31.10.2017				
		Henkilötyötunnit	98,0 7 %	1 470,00
		Konetyötunnit	58,0 61 %	1 740,00
Yhteensä				3 210,00
Jakso 2. 1.11.2017-31.1.2019				
		Henkilötyötunnit	453,5 33 %	6 802,50
		Konetyötunnit	178,5 188 %	5 355,00
Yhteensä				12 157,50 (12 457,50)
Jakso 3. 1.2.2019-31.10.2020				
		Henkilötyötunnit	495,5 36 %	7 432,50
		Konetyötunnit	53,0 56 %	1 590,00
Yhteensä				9 022,50
Hanke yhteensä 29.9.2016-31.1.2019				
Henkilötyötunnit	1 355	Henkilötyötunnit	1047,0 77 %	15 705
Konetyötunnit	95	Konetyötunnit	289,5 305 %	8 685
Yhteensä				24 390

Raportointi ja seuranta

Hankkeen aikana laaditaan kolme maksatushakemusta. Polkujen kunnostuksen koneurakka on kustannuksiltaan suurin erä. Ensimmäinen maksatushakemus toteutettiin koneurakan laskituksen jälkeen alkuvuodesta 2018. Toinen maksatushakemus alkuvuodesta 2019. Hankkeen viimeinen maksatushakemus oli tarkoitus tehdä loppuvuodesta 2019, mutta syyskuussa hankkeen lopputuloksena syntyneet rakennelmat poltettiin ja hankkeelle jouduttiin hakemaan vuoden jatkoa. Hankkeen toimista raportoidaan maksatushakemusten sekä sen päättymisen yhteydessä, jolloin myös hankkeen ohjasryhmä kokoontuu tarkastelemaan hankkeen etenemistä.

Rahoituspäätöksen mukaisesti hanketukea tulee hakea vähintään kerran vuodessa. Viimeisen maksuerän tulisi olla vähintään 20 % hankkeen kustannuksista.

Riskit

Hankkeen toimenpidealueelle on suoritettu kaksi maastokatselmusta luonnonsuojelulain mukaisten lajien ja luontotyyppien sekä muinaismuistolain mukaisten muinaismuistojen huomioimiseksi. Alueelta on löydetty inventoinneissa vaarantuneeksi (VU) luokiteltua variksenmarjatunturikoivikkoja. Luonnonsuojelulla suojeltuja putkilokasvilajeja, jäkäliä tai sammalia ei Metsähallituksen inventoinneissa löydetty. Edellä mainituista syistä riskit luonnonsuojelulain mukaisille lajeille ja luontotyypeille nähdään vähäisiksi. Rakentamisen vuoksi käytössä olevat alueet ovat pienialaisia, ja polkujen kunnostustoimenpiteet keskittyvät pitkään käytössä olleille, vakiintuneille ja käytön vuoksi jo kuluneille kulku-urille. Yllä mainituista syistä toimenpiteiden ympäristövaikutukset voidaan katsoa vähäisiksi.

Toimenpidealueelta oli ennakkoon tiedossa muinaismuistolain mukaisia suojelukohteita. Kohteet sijaitsivat sorastettavan polun läheisyydessä. Muinaismuistoalueiden suojelu huomioitiin ennen työn toteutusta, pyytämällä lausunnot ja ohjeistus Metsähallituksen arkeologilta sekä museoviranomaisena saamelaimuseo Siidalta. Lausunnot huomioitiin työn teknisessä toteutuksessa sekä muuttamalla solun sijaintia Luontokeskuksen päässä.

Toiminnalliseksi riskiksi voidaan nähdä ainoastaan hankkeen tiukka aikataulu, joka voi vaikuttaa paikallisten yrittäjien mahdollisuuksiin täyttää sitoumuksensa vastikkeettoman työn osalta. Rakennelmien tuhoutuminen tuhopolton vuoksi oli riskinä ennakoimaton. Hankeen loppuun saattaminen myöhästyi tämän vuoksi vuodella.

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Hankkeen toteutti Kilpisjärven yrittäjistä sekä kannatusjäsenistä muodostuva Kilpisjärven ladut ry. Metsähallituksen luontopalvelut on tukenut hanketta toteuttamalla toimenpidealueelle luonto- ja kulttuuri-perintöinventoinnit, järjestämällä rakentamiseen tarvittavat luvat ja sopimukset, sekä avustamalla Kilpisjärven ladut ry:tä hankehakemuksen laadinnassa ja hankkeen hallinnoinnissa. Enontekiön kunta on tukenut hanketta järjestämällä Kilpisjärven ladut ry:lle lainan sekä mahdollistamalla reitistöjen kunnostustoimet omistamallaan maa-alueilla. Hankkeessa on myös mukana paikallinen urheiluseura Saana-Veikot ry sekä yksittäisiä vapaaehtoisia Kilpisjärven asukkaita.

Kilpisjärven ladut ry kiittää yhteistyökumppaneitaan, rahoittajia sekä vapaaehtoisia hyvästä hankeyhteistyöstä!

VIESTINTÄ

Hankkeen alkamisesta on lähetetty tiedote elokuun puolessa välissä. Tiedote kohdennettiin alueellisiin ja paikallisiin sanomalehtiin. Tiedote on julkaistu 25.8.2017 Lapin Kansassa sekä Enontekiön sanomissa. Uutista ovat jakaneet sosiaalisessa mediassa ainakin Metsähallitus sekä Retki-lehti. Kyseisten sivujen seuraajien määrä on yhteensä lähes 27 000. Lisäksi Kilpisjärven Ladut Ry on tiedottanut hankkeessa mukana olevia yrittäjiä omissa kokouksissaan.

Kunnostettavien polku-urastojen alkuihin lisättiin hankkeesta kertovat opastustaulut, rahoituspäätöksen ehtojen mukaisesti.

TULOKSET JA VAIKUTUKSET

Hankkeen päätavoitteina oli tukea Kilpisjärven alueen luontomatkailupalveluiden kehittämistä, parantamalla kulkuyhteyksiä läheiselle Tsahkaljärvelle sekä luomalla luontomatkailu- ja retkeilykäyttöön tarvittavaa infrastruktuuria. Hankkeessa toteutettavat toimet paransivat alueen saavutettavuutta ja kehittivät alueen käyntimääriä toivotusti. Erittäin positiivisesti Tsahkaljärven saavutettavuuden paranemiseen ovat suhtautuneet ikäihmiset, lapsiperheet sekä liikuntarajitteiset matkailijat.

Lapsiperhe retkeilemässä uudella sorapolulla lokakuussa 2020.

Paikalliset asukkaat ovat myös ottaneet Tsahkaljärven uuden reitin aktiiviseen ja päivittäiseen käyttöön, joten hankkeella voidaan katsoa olleen merkitystä myös paikallisen hyvinvoinnin ja harrastusmahdollisuuksien lisääntymiselle.

Kilpisjärven lähialueen luontomatkailuaktiviteettejä voidaan kehittää, kun toiminnalle on järjestetty tarvittava infrastruktuuri. Hankkeessa toteutettavat toimenpiteet lisäävät kävijämääriä ja viipymää Kilpisjärven alueella, jolla on positiivisia tulo- ja työllisyysvaikutuksia alueelle. Tuhopolton vuoksi kohdetta ei kuitenkaan saatu luontomatkailukäyttöön marras-joulukuun joulusesongille. Matkailukäyttö vasta valmistuneilla rakenteilla on ollut tästä syystä vielä vähäistä.

Hankkeessa toteutettavat toimet mahdollistavat matkailun kestävä kasvun, sillä kunnostetut reitistöt ohjaavat ja keskittävät liikkumista, jolloin myös niiden vaikutukset, kuten esimerkiksi luonnon kuluminen, roskaantuminen sekä häiriöt eläimille ja poronhoidolle vähenevät.

	2016	2017	2018	2019	2020
<u>Kyläkeskus-Tsahkaljärvi polku</u>	<u>2856</u>	<u>2760</u>	<u>4661</u>	<u>7229</u>	<u>6970</u>
Kesäkuu	346	540	853	1204	1039
Heinäkuu	1101	811	1277	1609	2079
Elokuu	716	716	1359	1345	1617
Syyskuu	693	693	693	1147	2118
Lokakuu			479	483	117
Marraskuu				676	
Jouluku				765	
<u>Tsahkaljärvi-Luontotalo polku</u>	<u>1925</u>	<u>5247</u>	<u>5308</u>	<u>6122</u>	<u>6541</u>
Kesäkuu	360	375	609	862	835
Heinäkuu	466	1176	1529	1430	1815
Elokuu	632	1459	1634	2375	1945
Syyskuu	467	1726	1126	1168	1836
Lokakuu		511	410	287	110
Marraskuu					
Yhtensä	4781	8007	9969	13351	13511

Käyntikertojen määrä Tsahkaljärven reitistöillä. Polku kunnostettiin syksyllä 2017.

Hankkeen vaikutuksia voidaan jatkossa seurata mm:

- Käyntikertojen määrien muutoksella Tsahkaljärvellä
  - Metsähallituksen kävijäseurannat
- Tsahkaljärven luontomatkailutukikohdan käyttöasteella sekä käytön ajoittumisella
- Tsahkaljärvellä harjoitettavien luontomatkailuaktiviteettien määrän kehittämisellä
- Hankkeen tuloksia arvioivilla asiakaskyselyillä
- Aluetaloudellisista ja työllisyysvaikutuksista kertovilla kyselyillä
  - Oppilaitokset
  - Metsähallituksen kävijätutkimukset
  - Rekisteröityjen yöpymisten määrän kehitys ja ajoittuminen Kilpisjärvellä

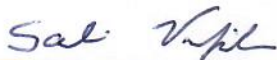
ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI

Metsähallitus järjesti kesällä 2017 koekalastuksen Tsahkaljärvellä selvittääkseen järven kalakantaa, soveltuvuutta lähivirkistyskalastuskohteeksi sekä tarvittavia kalastuksenhoitotoimenpiteitä. Kilpisjärven Ladut ry esittää Metsähallitukselle, että Tsahkaljärven kalastuksenhoitollisia toimenpiteitä tehostettaisiin, jotta Tsahkaljärvestä saataisiin lähivirkistyskalastuskohde omatoimista virkistyskalastusta sekä matkailullisia kalastusaktiviteetteja varten.

Kilpisjärven ladut ry voi järjestää retkikahviotoimintaa ja veneiden vuokrausta Tsahkaljärvellä joko omana toimintana tai esittämällä toiminnan järjestämistä yritysvetoisesti. Kohteita käytetään myös maksullisten luontomatkailuaktiviteettien taukopaikkana. Kohteiden hyödyntämistä matkailutoiminnassa kehitetään yhdessä alueen yrittäjien kanssa.

Alueen reitistöjen kehittämistä eri luontoaktiviteetteja palvelevaksi kokonaisuudeksi on syytä jatkaa yhdessä Metsähallituksen ja Enontekiön kunnan kanssa.

Kilpisjärvellä 15.1.2021

Sauli Vanhapiha, Puheenjohtaja
Kilpisjärven ladut ry

Petri Pettissalo, Projektipäällikkö
Kilpisjärven ladut ry

